

بسمه تعالی
جمهوری اسلامی ایران
معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری
مرکز آمار ایران

خلاصه نتایج طرح آمارگیری از شرکت‌ها و مؤسسات بازرگانی - ۱۳۸۶

اردیبهشت ماه ۱۳۸۷

مقدمه

بخش حمل و نقل ارتباط دهنده تمامی بخش‌ها و رشته فعالیت‌های اقتصادی به یکدیگر است به نحوی که می‌توان فعالیت آن را یکی از عوامل مؤثر بر تحول اقتصاد کشور دانست. از همین رو در برنامه‌های رشد و توسعه اقتصادی به این بخش توجه خاصی مبذول می‌شود.

از آن‌جا که محاسبه و ارائه حساب‌های ملی یکی از وظایف قانونی مرکز آمار ایران است، جمع‌آوری آمار و اطلاعات مربوط به انواع هزینه‌ها و درآمدهای شرکت‌ها و مؤسسات باربری به منظور تکمیل پوشش آماری بخش حمل و نقل و زیربخش‌های آن امری ضروری است. به همین دلیل مرکز آمار ایران در تیرماه ۱۳۸۶، این طرح را با هدف تأمین داده‌های مورد نیاز تهیه حساب‌های ملی و منطقه‌ای سال ۱۳۸۵ بخش حمل و نقل در فعالیت شرکت‌ها و مؤسسات باربری طراحی و اجرا کرده است. پیش از این نیز، مرکز آمار ایران در سال‌های ۱۳۷۹، ۱۳۸۰ و ۱۳۸۳، طرح آمارگیری از شرکت‌ها و مؤسسات باربری را به اجرا درآورده است. گزارش حاضر شامل خلاصه نتایج این طرح است که درمقایسه با نتایج اجرای قبلی ارائه می‌شود و جداول تفصیلی آن نیز بر روی سایت مرکز آمار ایران قرار خواهد گرفت.

تعاریف مفاهیم

کارگاه

مکان یا قسمتی از مکان است که در آن فعالیت اقتصادی مستمر و منظمی انجام می‌گیرد.

سفر

منظور از سفر، حرکت وسیله نقلیه باربری دارای بار از یک مبدأ (محل بارگیری کالا) به یک مقصد (محل تخلیه کالا) می‌باشد.

سفر داخلی

منظور از سفر داخلی، حرکت وسیله نقلیه باربری دارای بار است که مبدأ و مقصد آن در داخل کشور باشد.

سفر خارجی

منظور از سفر خارجی، حرکت وسیله نقلیه باربری دارای بار است که مبدأ یا مقصد آن در خارج از کشور باشد.

مقدار بار حمل شده

منظور وزن کالاهایی است که وسایل نقلیه باربری در اختیار کارگاه (شرکت باربری) در طول دوره آماری طرح، حمل کرده‌اند.

کارکنان کارگاه

منظور از کارکنان کارگاه، افرادی هستند که در داخل یا خارج کارگاه برای آن کار می‌کنند، اعم از این که به صورت تمام وقت یا پاره‌وقت، قراردادی، خرید خدمت یا رسمی، با مزد و حقوق و یا بدون مزد و حقوق و... صورت

در استخدام کارگاه باشند. به عبارت دیگر، نوع استخدام یا چگونگی پرداخت دستمزد و مسائلی نظیر آن‌ها در تعیین تعداد کارکنان کارگاه اهمیت ندارد.

جبران خدمات کارکنان

مجموع پرداختی‌های کارگاه تحت عنوان مزد و حقوق و سایر پرداختی‌های نقدی و غیر نقدی از قبیل پاداش، اضافه‌کار، هزینه خوراک و پوشاک، حق عائله‌مندی، حق بدی آب و هوا، سهم کارفرما از بیمه‌های اجتماعی، خواربار، هزینه ایاب و ذهاب، حق مسکن و نظایر آن به تمامی کارکنان با مزد و حقوق کارگاه است.

کرایه حمل بار

منظور کرایه دریافتی کارگاه بابت حمل و نقل و جابه‌جایی محموله‌ها توسط وسایل نقلیه باربری متعلق به کارگاه است که از سوی صاحبان بار برای حمل و نقل محموله به کارگاه پرداخت شده است.

حق العمل، کمیسیون و کارمزد

در شرکت‌های باربری، درصدی از کل مبلغ کرایه بار وسایل نقلیه متعلق به دیگران که در اختیار این شرکت‌ها بوده و برای آن‌ها کار کرده‌اند، تحت عنوان حق کمیسیون، حق‌العمل و یا کارمزد، بابت جبران خدمات ارائه شده توسط این شرکت‌ها برداشت می‌شود. در واقع، دریافتی شرکت‌های باربری بابت حق کمیسیون شامل دریافتی این شرکت‌ها از وسایل نقلیه متعلق به دیگران است که در اختیار این شرکت‌ها بوده و برای آن‌ها کار کرده‌اند. همچنین پرداختی شرکت‌های باربری بابت حق کمیسیون، شامل پرداختی این شرکت‌ها بابت حق کمیسیون وسایل نقلیه متعلق به آن‌ها است که در کارگاه‌های دیگر کار کرده‌اند.

مصارف واسطه

ارزش کالاها و خدماتی است که به صورت داده‌ها در فرایند تولید کارگاه مصرف می‌شوند، به استثنای مصرف دارایی‌های ثابت که به عنوان مصرف سرمایه ثابت، ثبت می‌شوند. مصارف واسطه در کارگاه‌های مورد نظر این طرح، شامل آب، برق، گاز مصرفی، هزینه‌های پستی و مخابراتی، حق بیمه‌های تجاری، تعمیرات جزئی اموال سرمایه‌ای و ... می‌باشد.

سایر پرداختی‌ها

منظور پرداختی‌های کارگاه بجز مصارف واسطه است که شامل استهلاک، مالیات، عوارض، جریمه، خسارت و غرامت، پاداش پایان خدمت، ذخیره مرخصی و بازخرید خدمت کارکنان، پرداخت‌های انتقالی و بازپرداخت اصل و سود وام می‌شود.

ستانده

منظور ارزش کالاها و خدماتی است که در کارگاه تولید شده و برای استفاده دیگران، در دسترس قرار می‌گیرد. ستانده در این کارگاه‌ها، شامل دریافتی‌های کارگاه بابت کرایه حمل بار، حق العمل، کمیسیون و کارمزد، تخلیه و بارگیری، مابه‌التفاوت خرید و فروش کالاها بدون تغییر شکل، اجاره ساختمان و ... می‌باشد.

سایر دریافتی‌ها

منظور دریافتی‌های کارگاه بجز ستانده است که شامل دریافتی بابت سود سپرده بانکی و غیر بانکی، سود سهام، خسارت و غرامت دریافتی، کمک‌های دریافتی از دولت و سایر سازمان‌ها، مؤسسات و افراد می‌شود.

یافته‌های مهم

بررسی نتایج سال ۱۳۸۶ اجرای "طرح آمارگیری از شرکت‌ها و مؤسسات باربری" نشان می‌دهد در سال ۱۳۸۵ تعداد ۳۷۱۹ کارگاه در کل کشور در این زمینه فعالیت داشته‌اند.

شرکت‌ها و مؤسسات باربری در دوره مورد نظر، تعداد ۲۰۰۲۳۴ وسیله نقلیه باربری در اختیار داشته‌اند، که نشان می‌دهد به طور متوسط هر کارگاه حدود ۵۴ وسیله نقلیه باربری در اختیار داشته است. از این تعداد ۱۹۲۴۲ وسیله نقلیه (۹/۶ درصد) ملکی و ۱۸۰۹۹۲ وسیله نقلیه (۹۰/۴ درصد) غیر ملکی بوده‌اند. همچنین از مجموع وسایل نقلیه در اختیار شرکت‌ها و مؤسسات باربری ۱۰۵۵۹ وسیله نقلیه (۵/۳ درصد) وانت، ۱۲۴۱۸۸ وسیله (۶۲/۰ درصد) کامیون با بارگیر ثابت و ۶۵۴۸۷ وسیله نقلیه (۳۲/۷ درصد) کامیون با بارگیر غیر ثابت بوده‌اند.

طی این دوره، شرکت‌ها و مؤسسات باربری، تعداد ۱۸/۸ میلیون بارنامه صادر کرده‌اند، هر چند تعداد سفرهای دارای بار وسایل نقلیه در اختیار این کارگاه‌ها حدود ۱۹/۶ میلیون سفر بوده که نشان می‌دهد، ۹۶/۰ درصد از سفرها دارای بارنامه بوده‌اند. همچنین از کل سفرها، ۹۹/۳ درصد آن‌ها، سفرهای داخلی و ۰/۷ درصد، سفرهای خارجی بوده‌اند.

همچنین مقدار بار حمل شده توسط وسایل نقلیه در اختیار شرکت‌ها و مؤسسات باربری در حدود ۲۵۷/۹ میلیون تن بوده که بیانگر آن است که وسایل نقلیه باربری فوق، در هر سفر بیش از ۱۳ تن بار جابه‌جا کرده‌اند. از کل بارهای حمل شده توسط وسایل نقلیه در اختیار این شرکت‌ها، ۹۴/۳ درصد دارای بارنامه و ۵/۷ درصد بدون بارنامه بوده‌اند.

خلاصه عملکرد فعالیت شرکت‌ها و مؤسسات بازربری کشور در سال ۱۳۸۵ در زیر آمده است:

متوسط هر کارگاه	کل	شرح	
	۳۷۱۹	تعداد کارگاه	
۵/۲	۱۹۲۴۲	ملکی	تعداد وسیله نقلیه بر حسب نوع مالکیت
۴۸/۷	۱۸۰۹۹۲	غیر ملکی	
۲/۸	۱۰۵۵۹	وانت	تعداد وسیله نقلیه بر حسب نوع
۳۳/۴	۱۲۴۱۹۲	کامیون با بارگیر ثابت	
۱۷/۶	۶۵۴۸۷	کامیون با بارگیر غیر ثابت	
۵۰۵۸	۱۸۸۱۱۳۱۹	تعداد بارنامه صادر شده	
۵۲۲۹	۱۹۴۵۰۰۳۰	داخلی	تعداد سفرهای دارای بار
۳۶	۱۳۴۶۸۲	خارجی	
۶۵۳۷۳	۲۴۳۱۴۶۳۷۵	دارای بارنامه	مقدار بار حمل شده (تن)
۳۹۶۵	۱۴۷۴۵۷۲۷	بدون بارنامه	

در دوره موردنظر، تعداد کارکنان شرکت‌ها و مؤسسات بازربری، ۱۸۶۲۹ نفر بوده است که از این تعداد، ۱۴۱۷۶ نفر (۷۶/۱ درصد) مزد و حقوق بگیر و ۴۴۵۴ نفر (۲۳/۹ درصد) بدون مزد و حقوق بوده‌اند و بدین ترتیب به طور متوسط در هر یک از این کارگاه‌ها ۵ نفر مشغول کار بوده‌اند.

ارزش پرداختی‌های شرکت‌ها و مؤسسات بازربری در دوره موردنظر، ۱۰۸۶/۲ میلیارد ریال بوده که از این رقم، ۴۰۸/۹ میلیارد ریال (۳۷/۶ درصد) مربوط به مصارف واسطه، ۴۶۵/۷ میلیارد ریال (۴۲/۹ درصد) مربوط به جبران خدمات کارکنان و ۲۱۱/۶ میلیارد ریال (۱۹/۵ درصد) مربوط به سایر پرداختی‌ها می‌باشد.

به این ترتیب به طور متوسط ارزش پرداختی‌های هریک از این کارگاه‌ها، ۲۹۲ میلیون ریال می باشد که نسبت به دوره قبل ۱/۶ درصد افزایش داشته‌است. همچنین پرداختی ماهانه به هریک از کارکنان مزد و حقوق بگیر شرکت‌ها و مؤسسات باربری، به طور متوسط ۲/۷ میلیون ریال می‌باشد.

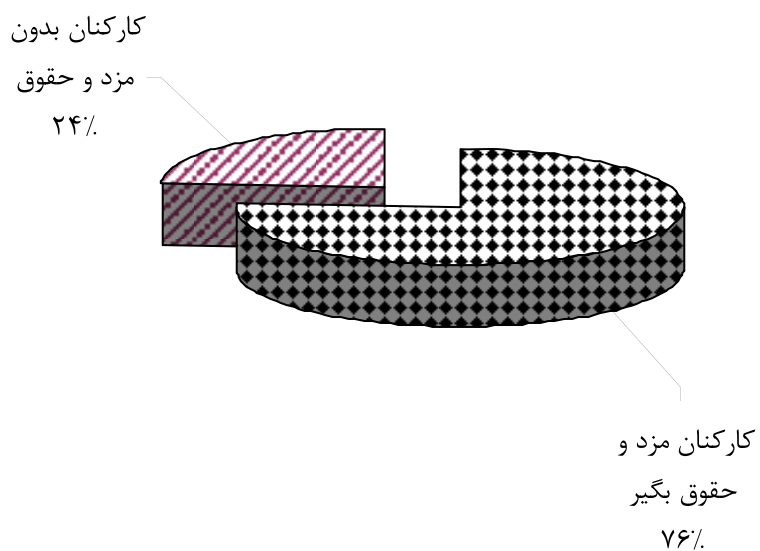
بر اساس اطلاعات حاصل از اجرای این طرح، ارزش دریافتی‌های شرکت‌ها و مؤسسات باربری در دوره مورد بررسی، حدود ۳۸۲۶/۹ میلیارد ریال بوده است که ۱۶۶۳/۸ میلیارد ریال از آن (۴۳/۵ درصد) مربوط به کرایه حمل بار، ۱۹۱۸/۷ میلیارد ریال از آن (۵۰/۱ درصد) مربوط به حق العمل، کمیسیون و کارمزد، ۱۸۵/۸ میلیارد ریال (۴/۹ درصد)، مربوط به سایر ستانده‌ها و ۵۸/۶ میلیارد ریال (۱/۵ درصد)، مربوط به سایر دریافتی‌ها می‌باشد.

بر این اساس، به طور متوسط ارزش دریافتی‌های هر یک از این کارگاه‌ها ۱۰۲۹ میلیون ریال بوده که نسبت به دوره قبل ۱۶/۲ درصد افزایش داشته‌است.

۱- مقایسه تعداد کارکنان شرکت‌ها و مؤسسات با بربری کشور در سال‌های ۱۳۸۲ و ۱۳۸۵

۱۳۸۵		۱۳۸۲		شرح
متوسط هر کارگاه	کل	متوسط هر کارگاه	کل	
۵/۰	۱۸۶۲۹	۵/۵	۲۹۰۲۹	جمع
۳/۸	۱۴۱۷۶	۴/۱	۲۱۳۹۱	کارکنان مزد و حقوق بگیر
۱/۲	۴۴۵۴	۱/۵	۷۶۳۸	کارکنان بدون مزد و حقوق

نمودار ۱- انواع کارکنان شرکت‌ها و مؤسسات با بربری کشور در سال ۱۳۸۵

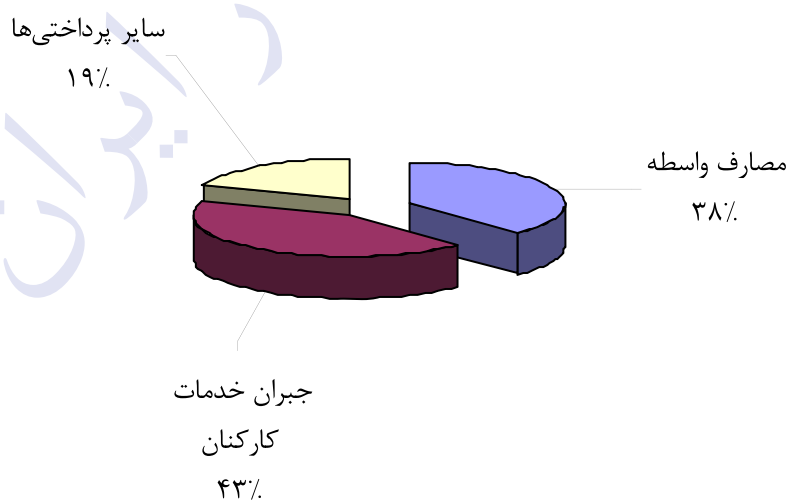

۲- مقایسه ارزش انواع پرداختی‌های شرکت‌ها و مؤسسات باربری کشور در سال‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۸۲

(میلیون ریال)

۱۳۸۵		۱۳۸۲		شرح
متوسط هر کارگاه	کل	متوسط هر کارگاه	کل	
۲۹۲/۱	۱۰۸۶۲۱۱	۲۸۷/۵	۱۵۱۰۶۹۶	جمع
۱۱۰/۰	۴۰۸۹۰۹	۱۵۳/۵	۸۰۶۸۷۸	مصارف واسطه
۱۲۵/۲	۴۶۵۶۷۹	۸۳/۸	۴۴۰۴۹۸	جبران خدمات کارکنان
۵۶/۹	۲۱۱۶۲۳	۵۰/۱	۲۶۳۳۲۰	سایر پرداختی‌ها

نمودار ۲- انواع پرداختی‌های شرکت‌ها و مؤسسات باربری کشور در سال ۱۳۸۵

۳- مقایسه ارزش انواع دریافتی‌های شرکت‌ها و مؤسسات باربری کشور در سال‌های ۱۳۸۲ و ۱۳۸۵

(میلیون ریال)

۱۳۸۵		۱۳۸۲		شرح
متوسط هر کارگاه	کل	متوسط هر کارگاه	کل	
۱۰۲۹/۰	۳۸۲۶۸۸۸	۸۸۵/۵	۴۶۵۳۳۴۲	جمع
۴۴۷/۴	۱۶۶۳۸۳۴	۴۳۱/۰	۲۲۶۴۹۶۷	کرایه حمل بار
۵۱۵/۹	۱۹۱۸۶۷۷	۴۱۸/۲	۲۱۹۷۵۴۹	حق العمل، کمیسیون و کارمزد
۴۹/۹	۱۸۵۷۵۶	۳۴/۶	۱۸۱۶۷۸	سایرستاندها
۱۵/۸	۵۸۶۲۱	۱/۷	۹۱۴۸	سایر دریافتی‌ها

نمودار ۳- انواع دریافتی‌های شرکت‌ها و مؤسسات باربری در سال ۱۳۸۵

